

המקהלה הקאמרית טבעון בהפקת פניני מוסיקה קלאסית

בניצוחה של יעל וגנר-אביטל

בתוכנית:

Wolfgang Amadeus Mozart

קירייה ברה מינור - *Kyrie in D minor K341*
סינפוניה קונצ'רטנטה - *Sinfonia Concertante K364*
דוד החוזר בתשובה - *Dauid Penitente K469*
(מבוסס על המיסה הגדולה בדו מינור)

חיפה, כנסיית סיינט ג'ון   שבת, 30 מרץ 2013   בשעה 12:00
ירושלים, כנסיית אוגוסטה ויקטוריה   שבת, 06 אפריל 2013   בשעה 12:00

יעל לויטה – סופרן
אולגה סנדרסקי – מצו סופרן
איתן דרורי – טנור
עירית שומן - עוגב
תזמורת הפסטיבלים הירושלמית בהדרכתו של ולדימיר ברשביץ'
קטיה שפלניקוב – כינור
אנדריי שפלניקוב – ויולה

"דוידה פניטנטה":

בתחילת 1785 התבקש מוצרט על ידי "איגוד המוסיקאים הווינאי" לכתוב יצירה של מזמורים ושירי הלל לקולות סולו, מקהלה ותזמורת. כך נולדה היצירה "Dauid Penitente" – "דוד החוזר בתשובה", אשר בוצעה לראשונה במרץ 1785 בתיאטרון הלאומי האוסטרי שבוינה (ה-Burgtheater). באותה תקופה היה מוצרט עסוק בהתחייבויות קודמות לחיבור יצירות וניצוח עליהן בקונצרטים שונים. למרות זאת, על מנת לעמוד בלוח הזמנים ולמלא גם את התחייבותו לחיבור "דוידה פניטנטה", השתמש מוצרט במספר חלקים מעבודתו "המיסה הגדולה בדו-מינור", אותה כתב שנתיים קודם לכן. היה בכך יתרון, כי "המיסה הגדולה" בוצעה עד אז רק פעם אחת בלבד בעיר זלצבורג ועדיין לא הייתה ידועה בוינה. לחלקים שנטל מ"המיסה הגדולה בדו מינור" הוסיף מוצרט פרקים לסולנים: אריות, דואט ופרק משותף לסולנים כולם. הטקסט הכתוב באיטלקית, מבוסס על מזמורי דויד מתוך ספר תהילים (Book of Psalms) ומיוחס, אם כי לא בוודאות, ללורנצו דה-פונטה, אשר שיתף פעולה עם מוצרט ובהצלחה רבה בכתיבת הליברית למספר אופרות שלו. "המיסה הגדולה בדו מינור", שמטבעה יועדה להיות מבוצעת בכנסייה, נכתבה לליווי של אורגן בלבד. לכן, עבור יצירתו החדשה שיועדה להיות מבוצעת גם באולמות שאין בהם אורגן, חיבר מוצרט תזמור שונה הכולל כלי תזמורת אחרים. היצירה מחולקת ל-10 פרקים, ונעה לסירוגין בין תחושת קדרות מלאת הדר, שבבסיסה בקשת מחילה מהאל על חטאים שבוצעו, לבין אופטימיות והתרוממות רוח מתוך בטחון שייסורי הנפש, החרטה והתשובה יביאו למחילת האל - וחרון אפו יישכח.

תוכן היצירה (10 פרקים):

1. אני נושא את תחינתי לאל, מדוכא על ידי רוע. *Alzai le flebili voci al Signor*
2. הבה נשיר תהילה ושבח לאל האהוב, הבה נחזור על שבחים אלה מאות פעמים. *Cantiam le glorie*
3. הרחק ממכאובים ומעצבות, חוש חופשי שוב. אם בעבר פחדת, כעת השתחרר ושמח. *Lungi le cure ingrate*
4. תחינתנו ותפילתנו לך האל, הייה תמיד נדיב ורב-חסד אלינו. נהג בנו במידת הרחמים. *Sii pur sempre benigno*
5. אנא אלי, הופע נא, פזר אויביך והכחד שונאיך. *Sorgi, o Signore, e spargi i tuoi nemici*
6. בייסורי אבקש ממך חסד, אלי, רק אתה מכירני ורואה לתוך ליבי. שמעת תפילותיי ושמחתי כי רק בזכותך מצאתי מנוח מסערת לבי. *A te, fra tanti affanni*
7. הענש אותי אם תרצה, אלי, אך בבקשה, קודם לכן מתן כעסך. ראה בסבלי והענק לי מרפא. *Se vuoi, puniscimi*
8. מבעד לצללים אפלים מאירים השמיים השלווים אל ישרי-הלב, ומבעד לסערה מעניקים שלווה ללב מאמין. נשמות טובות, שמחו! איש לא יעז להפר שמחה ושלווה כאלה, אשר רק האל ברא. *Tra l'oscure ombre funeste*
9. כל תקוותי אשים בך. אלי, הצל אותי מאויבי האכזר. *Tutte le mie speranze*
10. הוא אשר שם מבטחו באל, מוגן מסכנות. *Chi in Dio sol spera*

קירייה ברה מינור kv 341:

היצירה נכתבה במינכן, בתחילת 1781. בחירתו של מוצרט בן ה-25, לכתוב את ה"קירייה" בסולם רה מינור, מלמדת כי מוצרט הפך באותה תקופה עצמאי בבחירותיו המוסיקליות. עד לאותה תקופה היה כפוף לחצרו של הארכיבישוף של זלצבורג, משמע, כפוף גם לטעמו המוסיקלי. כשני שלישים מעבודותיו עד כה, כתב מוצרט בסולם דו מז'ור. ברגע שעבר למינכן, הרגיש חופשי לתת דרוור ליצירות האין-סופית שבו ולחבר את יצירותיו כרצונו: סוג היצירה, בחירת הסולם, כלי הנגינה וכו'. בחברו את ה"קירייה" בסולם רה מינור, רצה מוצרט להראות גם במינכן את כשרונו המגוון בכתיבת מוסיקה בכלל וכנסייתית בפרט. בסולם זה השתמש אחר כך גם עבור עבודתו האחרונה – הרקוויאם. במקור כתב מוצרט את ה"קירייה" לתזמורת גדולה וכאן לראשונה הוסיף חלקים לקלרינט ולקרנות, ללא קולות סולנים. את משקל שלושת-הרבעים בחר בקפידה רבה, כנראה כדי לשמר את אופן הגיית המילים בדיקציה נכונה: Ky-ri-e e-lei-son. פירוש מילות ה"קירייה" הוא: אל רחם, משיח רחם.

המקהלה הקאמרית של טבעון

המקהלה הקאמרית של טבעון נוסדה בשנת 1974 ומונה כ-55 זמרים, אנשי טבעון והסביבה. פרטואר המקהלה כולל יצירות א-קפלה ויצירות אורטוריות מתקופות הרנסנס, הבארוק, הקלאסית, והרומנטית, לרבות מוסיקה בת זמננו, מוסיקה ישראלית וישרי עמים. המקהלה מופיעה בקהילה וברחבי הארץ ומייצגת את ישראל גם בחו"ל. המקהלה הופיעה בפסטיבל ווקאליזה בעכו בשנים 1988 ו-1991, בטלוויזיה הישראלית בשנת 1993, בזימרות בירושלים בשנים 1993-2004 ובפסטיבל אבו-גוש במשך 9 עונות עד כה, משנת 1993 ועד היום. בנוסף לכך הופיעה המקהלה בספרד (1985), בצרפת ובגרמניה (1989), ב"אירופה קנטאט" (1991, 1994, 1999, 2009) ובפסטיבל נוישטיפט שבדרום טירול (2002), שם הוקלטה לרדיו האיטלקי עם יצירתו של דבו ז'אק "סטאבט מאטר". בשנת 2005 הופיעה המקהלה בפסטיבל למוסיקה יהודית בצפת. בשנת 2007 הוזמנה המקהלה לפולין לסדרת קונצרטים ולמפגש מיוחד, בקרבת אושוויץ, עם מקהלות מפולין ומגרמניה, בסימן גישור על מכאובי העבר בעזרת המוסיקה. המלחינים גיל שוחט, דב כרמל וערן דינור כתבו מוסיקה למקהלה הקאמרית טבעון. בהופעותיה שיתפה המקהלה פעולה עם התזמורת הפילהרמונית הישראלית, התזמורת הקאמרית הישראלית, תזמורת הבארוק הירושלמית, תזמורת הפסטיבלים הירושלמית ועם התזמורת הסימפונית חיפה, עימה השתתפה בהפקה היוקרתית של האופרה "לה טראוויאטה" מאת ג'וזפה ורדי, בניצוחו של נועם שריף. בשנים 2010 ו-2011 השתתפה המקהלה בפתחת עונת הקונצרטים של הסינפוניה הישראלית באר שבע בניצוחו של דורון סלומון. המקהלה מופיעה בקביעות בפסטיבל "החג של החגים" בחיפה, משנת 2005 ועד היום.

יעל וגנראביטל - מנצחת

מנצחת וזמרת. נולדה בירושלים. בוגרת האקדמיה למוסיקה בירושלים במגמות קומפוזיציה וזימרה ובית הספר הגבוה למוסיקה בפרנקפורט, שם למדה ניצוח אצל פרופ' הלמוט רילינג. ניצחה על מקהלות רבות בארץ, לרבות מקהלת באר-שבע, המקהלות האזוריות אשכול, חבל יבנה ומטה אשר, מקהלת אוריה ועוד. לימדה וניצחה על מקהלות בבית הספר לשירת המקהלה, בית הספר "רימון", מכללת אורנים ואוניברסיטת חיפה. היתה חברה במקהלת "גניגר קנטוריי" משטוטגרט, איתם הופיעה ברחבי העולם ואיתם הקליטה את כל יצירותיו הווקאליות של י. ס. באך. הופיעה כסולנית עם תזמורת רשות השידור והתזמורת הקאמרית הישראלית. הופיעה בתוכניות המיועדות לקרב ילדים אל השירה בכלל ואל האופרה בפרט. שימשה כמנהלת המוסיקלית של פסטיבל ימי המוסיקה והטבע במשגב. כיום הינה המנצחת והמנהלת המוסיקלית של "המקהלה הקאמרית של טבעון" ושל המקהלות האזוריות "משגב הגליל" ו"העמקים - גלבע", עימן מרבה להשתתף בפסטיבלים ובקונצרטים בארץ ובעולם.

יעל לויטה – סופרן

נולדה בישראל. בעלת תואר ראשון בהצטיינות מבית הספר למוסיקה ע"ש בוכמן-מהטה שבאוניברסיטת תל-אביב, שבו גם המשיכה לתואר אמן. הופיעה כסולנית עם תזמורות רבות בארץ. הופיעה רבות בפסטיבלי אבו גוש, מוסיקה סקרה ועוד. הקליטה את "סטבאט מאטר" (פרגולזי) וכמו כן קונצרט "לידר ל"קול המוסיקה". הרפרטואר האופראי שלה כולל מגוון תפקידים מרשים ביותר, ביניהם: "אביר הוורד" (ר. שטראוס), "חליל הקסם" (מוצרט), "הנזל וגרטל" (הומפרדינק), "זיליוס קיסר" (הנדל), "פלסטף" (ורדי), "האדמה הרחומה" (קופלנד), "דידו ואניאס" (פרסל), "אורפיאו ואאורידיצ'ה" (גלוק) ו"צחק של עכברוש" (אלה שריף).

זכתה בפרס מיוחד בתחרות "אמנות הליד" שהתקיימה בהוזום שבגרמניה. זכתה במלגת הקרן ע"ש הילדגארד צאדק, מלגות קרן התרבות אמריקה-ישראל בשנים 2004-2008, מלגות הצטיינות מטעם בית הספר למוסיקה ע"ש בוכמן-מהטה ומלגות העמותה הישראלית לאומנויות האופרה. כיום שרה יעל בבית האופרה בעיר הלבן שבגרמניה, שם הופיעה כאדלה ב"העטלף" (י.שטראוס), אנן ב"קלע החופשי" (וובר), אנסטטיה ב"נסיכת הצ'רדש" (קלמן) ומלכת הלילה ב"חליל הקסם" (מוצרט).

אולגה סנדרסקי – מצו סופרן

ילדת רוסייה. למדה במכללת סובינוב למוסיקה ובאקדמיה לזמרים צעירים של תיאטרון מרינסקי בהדרכת לריסה גרגיבה. למדה בקונסרבטוריון של סנט פטרסבורג בהדרכת אולגה קונדינה. השתתפה בכיתות אמן של הלנה אוברצובה. השתתפה בתחרויות בינלאומיות באסטוניה ובשבדיה. הופעת הבכורה האופראית שלה הייתה בתפקיד מרפה באופרה "כלתו של הצאר" בתיאטרון ע"ש רימסקי קורסקוב, הופיעה בהופעת גאלה בקהיר בניצוחו של אבאסי נאדר. הופיעה כסולנית בקונצרטים בסנט פטרבורג, בפריז, בקופנהגן, בהלסינקי, בברלין ובווינה. זכתה בפרס ראשון בתחרות האופרה Gerda Lissner בניו יורק. התקבלה כחברה במרכז לאמנים מצטיינים "פלאסידו דומינגו" שבארמון האמנויות ע"ש המלכה סופיה בוולנסיה שבספרד. הופיעה כאמנית האקדמיה רוסיאנה בפסטיבל האופרה בפזארו שבאיטליה. הופיעה כמתילדה ב"וילהלם טל" בפסטיבל הקלאסי בלה קורונה, בתפקיד הראשי באופרה "סמירמיס", כאמלתיאה באופרה "משה במצרים" בניצוחו של רוברטו אבאדו וכסולנית עם התזמורת הסימפונית של מוסקבה. הקליטה את הרומנסות של גלינקה עם התזמורת הקאמרית של מוסקבה. ב-2012 השתתפה בסדנת האופרה הבינלאומית בתל אביב.

איתן דרורי

בוגר מגמות מוסיקה ותיאטרון בבית הספר למוסיקה ולמחול בירושלים. למד זימרה בהדרכת פרופ' מירה זכאי. למד בכיתתה של גב' מרינה לויט באקדמיה למוסיקה ולמחול בירושלים. הופיע כסולן בכנסיות ובאולמות רבים ברחבי הארץ תחת שרביטם של מנצחים ידועי שם. השתתף בפסטיבל "החג של החגים" בחיפה, פסטיבל "צלילים במדבר", פסטיבל "כפר בלום" ומאז שנת 2004 מופיע בקביעות בפסטיבל אבו גוש. בשנת 2003 היה ממקימי אנסמבל נביאי הקווינטה - רביעיית קולות גברים, המתמחה במוסיקה עתיקה מימי הביניים ועד הברוק. לאחרונה הוציא האנסמבל דיסק אותו הקליט בשוויץ, ובו מזמורים מתוך "השירים אשר לשלמה" מאת סלומונה רוסי. זכה במלגת קרן שרת אמריקה-ישראל בזמרה לשנים 2006-2011, במלגת קרן רון, ובמלגת המכון הישראלי לאמנויות הזמרה 2010-2011. זכה במקום שני בתחרות האקדמיה לזמרה. שר תפקידי סולו באופרות רבות וביצירות קודש. לאחרונה ביצע את תפקיד האוונגליסט ב"יוהנס פסיון" מאת באך במסגרת פסטיבל אבו גוש. שר את "טאמינו" ב"חליל הקסם" מאת מוצרט בהפקה מלאה במסגרת האקדמיה למוסיקה ואת "אלפרד ב"העטלף" מאת יוהאן שטראוס עם האופרה סטודיו של האופרה הישראלית.

עירית שומן

נולדה בישראל. בוגרת האקדמיה למוסיקה בתל אביב, במגמת הנגינה על פסנתר אצל פרופ' יונתן זק. סיימה בהצטיינות התמחות בניצוח מקהלות במכללת לוינסקי בתל אביב, אצל הגב' רחל כוכבי. לצד הוראת נגינת הפסנתר מילאה תפקידי פסנתרנית מלווה בחזרות ובקונצרטים של גופים שונים, בהם מקהלות ילדים ומבוגרים, בהופעותיהן בארץ ובחו"ל. החל משנת 1994 משמשת כמלווה קבועה של המקהלה הקאמרית של טבעון. בביקורת בעיתונות על ביצועה "מיסה החגיגית הקטנה" של רוסיני נכתב עליה: "התפקיד העיקרי של הליווי נפל בחלקה של הפסנתרנית עירית שומן, שהוכיחה את הוירטואוזיות שלה ואת רגישותה המוסיקלית".

תזמורת הפסטיבלים הירושלמים

תזמורת הפסטיבלים הירושלמים הינה תזמורת כלי קשת, נוסדה בשנת 1992 ע"י מנהלה המוסיקלי ולדימיר ברשביץ. התזמורת משתתפת בפסטיבלים מוסיקליים רבים בישראל. גולת הכותרת של פעילותה הינה ייסוד והפקת הפסטיבל "פניני מוסיקה קלאסית", בו משתתפים בכירי נגני תזמורות מובדות: רשות השידור וקמרטו. ולדימיר ברשביץ נגן כינור, נולד בסנט-פטרבורג שברוסיה. היגר לגרמניה בשנת 1991 והמשיך את לימודיו באקדמיה בווימר. ברשביץ זכה בשש תחרויות בינלאומיות כסולן ומוזמן להופיע במיטב אולמות הקונצרטים בעולם. התזמורת מופיעה בליווי סולנים בביצוע מוסיקה קלאסית, מוסיקה עכשווית וכן יצירות מאת מלחינים ישראליים. בין הסולנים הבולטים שהתארחו והופיעו עם התזמורת ניתן למנות את איליה קונבלוב, אירינה ברקוביץ, מיכאל קוגל, ודד ברטוב, וולרי אויסטרך, סוזנה פורצקי, מוטי שמידט וכן ברכה עדן ואלכסנדר תמיר.